

En 1887, Dr. Iosif Pancić, a devenu le président de l'Académie Royale de la Serbie (18).

Le peuple roumain, n'oublierait pas aucun des ceux qui ont cotribué à la réalisation de la perfection du progrès social indifférent de la nationalité.

Il est très utile, que nos collègues pharmaciens de Yougoslavie de populariser les pharmaciens et les médecins roumains qui ont vécu et vivent encore sur le territoire de Yougoslavie et qui par leur activité apportent une contribution au progrès social de la pays.

Dans cette manière nous nous reconstruisons, nous nous estimons, en consolidant nos relations, en ce qui regarde la culture sanitaire des ces deux peuples.

Bibliographie

1. Wanicek Fr.: Specialgeschichte der Militärgdrenze, II, 222; — 2. Marchescu A.: Grănicerii bănăţeni și comunitatea de avere, Caransebeș 1941, 169; — 3. Baróti L.: Adattár Delmagyarország XVII sz. történetéhez, 451/235; — 4. Idem: Op. cit. 329/814; — 5. Papp T.: L'Histoire de la pharmacie dans le Banat, Cathedra de l'Histoire de la Médecine. Institut de Médecine de Timișoara, manuscrit, 8; — 6. Informations fournis par Mme Risztics E. de Reșitza; — 7. L'Office Pharmaceutique de Timișoara, Les archives: dossier Risztics Adalbert; — 8. Idem: Op. cit. dos Risztics Etelca; — 9. Informations fournis par Mme Risztics E. de Reșitza; — 10. L'Office Pharmaceutique de Timișoara: Op. cit. doss. Gruics André; — 11. Idem: Op. cit. doss. Gruics Alesandre; — 12. Informations fournis par M^{sr}. Idem: Op. cit. doss. Constantinovics Zvetozar; — 13. L'Office Pharmaceutique de Timișoara: Pharm. Demeter Iuliu de Caransebeș; — 14. Mitranovic D.: La vie de Josif Pancic. Beograd, 1964; — 15. Kanitz A.: Emlékheszéd Pancic Ioszef. Budapest, 1894; — 16. Gămănescu St. »Flořistica Jud. Caras—Severin«. Flamura, Reșitza, 1970, nr. 1686, 10; — 17. Stoiacovici A., Rusu A.: Quelques informations, en se qui regarde la séjour du médecin et naturaliste Iosif Pancic dans le Banat, dans l'Activité médicale et sanitaire 1956—1966. L'Institute de Médecine de Timișoara, 1967, 50; — 18. Mitranovic D.: Op. cit., 170.

Les informations en ce qui regarde la fondation des pharmacies, ont été fournis par: »Almanach Pharmaceutique«, Cluj, 1929.

MATERIA MEDICA U PRVIM BOLNICAMA U POŽAREVCU I SVILAJNCU IZ 1832. GODINE

Dragan STUPAR

U vreme osnivanja prvih bolnica u Požarevcu i Svilajncu 1832. godine u Srbiji su postojale samo dve privremene bolnice, u Beogradu i Šapcu, te jedina savremena apoteka u Beogradu.

Požarevački vojni špitalj po naređenju kneza Miloša Obrenovića preseľjen je početkom marta 1832. godine u Veliko Gradište. Pismom od 4. marta 1832. godine Stevan Jeftić obaveštava kneza:

»Vaša knjažeska Svetlost. Milostivejši nam Gopodar. Visokopočitajemo pismo Vaše od 1. og. ov. marta No. 489. primio sam jučer popoldne u 10. sati (t. e.: 3. og. marta) i danas, tj. ovo jutro u 2. sata Krenut je Špitalj sa svom Prtljagom svojom iz Požarevca u Vel. Gradište, po visočajšem opredeljeniju Vašem. . . .«

Samo tri dana kasnije špitaljski lekar Gligorije Ribakov podnosi knezu raport o završenom preseljenju:

»Vaše Svetlosti! Vsemilostivjejši Gosudarju! Po Vašem svetlom Nalogu preselio sam špitalj u Gradište, imao sam 80 bolesnika sa sobom. A Našaosam Mesto samo za 40 bolesnika; sada s nima ne znam štaću raditi. Budući da su oni 80 na polak izlečeni, a drugi bolesnici jednako dolazu, a vreme je lepo, ja bi mogo i više bolesnika gledati. Okolo špitalja ima dosta mejane, koi slabo radu, Moglobi se za vreme uzeti pod kirijom; A. Kapetan Stepan; bez Vaše svetloj zapovesti uzeti nesme.

Pokorno Vam javljam, da sam Murata Berberina, isterao, iz službe, črez njegovog pijanstva, Jer u Našem poslu ne podnosi piće. V pročem celujući vaše blagoddetelne ruke i Jesam

u Gradište 7. g. Marta 1832.

Vašego Svetlosti poddanjšij
sluga Gligorije Ribakov«

Po kneževoj naredbi bolnica je preseljena, ali problem smeštaja bolesnika nije rešen u potpunosti, pa je lekar Ribakov molio odobrenje da se i neke mehane uzmu pod kiriju za potrebe bolnice. Iz kneževog odgovora vidimo da je odobrio otpuštanje Murata berberina iz službe špitaljske, a u pogledu uzimanja mehana pod kiriju savetuje da se sačeka dok on, knez, ne dođe u Požarevac.

Povećani broj bolesnika u požarevačkoj bolnici zahtevao je efikasniju organizaciju lečenja i više bolničkog prostora. Naročito je bilo aktuelno

lečenje sve većeg broja kožnih oboljenja, pa se nametala potreba za izgradnjom novog i proširenjem postojećeg bolničkog prostora.

Shvatajući nužnost većeg ulaganja u bolnice, tri kapetana — Josif Milosavljević, Koca Mirković i Stevan Stojanović — i Sud nahije požarevačke aktom broj 367 od 5. maja 1832. godine predlažu knezu zavođenje dodatnog poreza koji bi bio upotrebljen za poboljšanje rada bolnica i doktora:

»Usuđujući se Mi ovde dolu imenovani, vsepokornije predstaviti Svetlosti Vašoj, soglasije naše i promotrenije na Troškove koji se okol Špitalja ovdešnja i na Doktore i proče služitelje Špitaljske, potrošili do sad. I koliko u opravljaju sadašnji dvaju Domova Špitaljski, trebaće pa i poslem u napredak sve to veći Špitaljski i proči troškovi umnožavati se budu. A Kasa ovdešnja ot dosadašnjeg prireza Naiska, već umalilase jek«.

U daljem tekstu pisma ističe se beričetna godina u seljaka i trgovaca, a zatim:

»Da bi poveću Kasu ovde, za prednavedene troškove, umnožiti mogli, t.e. povisiti? A znamo da i proči Gg: Kapetani Naie ove i Kmetovi k soglasiu ovom s družice se i otrecii nečedu Samo, ako još Visočajše Vaše Knjažeske Svetlosti blagoprometrenie Milostivejše Odobriti nam blagoizvoli! . . . uz upredeljeni porez, još po dva Groša pridodati usudili se!«

Odgovarajući na ovo pismo knez odobrava uvođenje dodatnog poreza u korist bolnica: . . .

» . . . odobravam da o ovoj Đurđevskoj porezi na čezvičajne i nepredvidne troškove jošte po 60 para poreskog tečenja novaca na narod u Nahii vašoj s glave na glavu prirežete«.

Pomoću ovako skunljenih sredstava radovi na bolnici dobro napreduju, te kapetan Josif Milosavljević već 7. avgusta 1832. godine obaveštava kneza:

»G. Kapetan Kosa Jovlja da Je Špitalj novi gotov sasvim; toga radi očekujući Visočajšu zapovest Vašu, oče li početi preseljavati Doktora Špitaljskog i bolnike amo«.

U istom pismu kaže se da je hirurg Sava poslat »k potrebi Špitaljskoj«, a shodno kneževom nalogu broj 2195 od 5. t. m.

Požarevac je dobio bolnicu, ali nevolje nisu prestale. Lekari su malobrojni, preopterećeni poslom, a uz to i slabo plaćeni, pa nije ni čudno što dolazi do sukoba. Tako grupa oficira na službi u kneževoj gardi u Požarevcu koju čine Stjepan Milošević, Vasa Ilić, Mijailo Nenadović i »komanduišći Gvardije« Stanojlo Petrović iz Požarevca optužuju doktora Đorđa Pantelića za nesavestan rad. U zajedničkom pismu poslatom knezu oni pitaju:

» . . . Kakoćemo Raditi s bolestnicima koji se trefljaju u Gvardiji Vašoj; budući da smo mi dosad nii šiljali u Špitalj na lečenje doktoru kojie nam opredeljen bio od Vaše Svetlosti, Đorđu Panteliću, no mi smatrajući na njegove lekove sila namse nedopadaju, Jerbo on danas, ako dođe u Špitalj Jedan put ili dva, a on samo uđe unutra i zapita Bolestnika kakomue, pak posle zapoveda Soldatima, da mu oni lekove koe bude doneo daju, a ne on, i to u jedan ili dva sata, a koe mi nadgleda-

vajući nad Bolestnicima vidimo da tako rečeni doktor postupa, za koe i sami Soldati nam tužbu predadu, Govoreći: Mi neznamo lekove davati, po njegovim satima. Jerbo kadbi znali lečiti, a mi nebi ni potrebovali doktora«.

U cilju uvođenja reda i regulisanja materijalnog statusa bolnica, medicinskog i pomoćnog osoblja, lečenja, snabdevanja i ostalog, donet je propis o uvođenju poretka u bolnicama požarevačkoj i svilajnačkoj. To je bio prvi pravilnik o bolnicama u kneževini Srbiji, a imao je 15 tačaka. Interesantno je spomenuti da su ove bolnice po odredbama pravilnika mogle da primaju na lečenje isključivo bolesnike « . . . koji stradaju od živine, vlasii, lišajeva, skrofula i skorbuta. . .«.

Vrlo je karakteristično to da prijem bolesnika na lečenje u bolnicama nije bio u nadležnosti lekara, već isključivo nahijskih sudova, pod čiju upravu su potpadale bolnice.

Za lekara požarevačke bolnice određen je Gligorije Ribakov, empirik i narodni lekar ruskog porekla, kontraverzna ličnost, često hvaljena, a još češće kuđena.

Za lekare svilajnačke bolnice postavljena su dva lekara. Prvi je bio školovani hirurg dr Đorđe Novaković. Drugi lekar, poreklom stranac, koji se inače služio ne baš najboljim nemačkim pismom, zvao se po jednom dokumentu Vilšig («Propis kasajući se bolnica Požarevačke i Svilajnačke»), a po drugim Brišik (pismo Suda nahije ćuprijske i dr.), dok na jednom spisku lekova koji nosi njegov potpis piše Gge Brüchig, što upućuje na to da se možda zove George Brüchig.

O dolasku lekara u novoustrojenu svilajnačku bolnicu Milosav Zdravković izveštava kneza pismom od 24. jula 1832. godine:

» . . . a pritom došli su od vaše Svetlosti i Poslati Doktori za ovde koesmo namestili u kvartire i Špitalj Predali im, koićedu do neki dan preduzeti bolne lečiti. . .«

Sud nahije ćuprijske kao nadležan organ dao je troja kola za preseljenje doktora iz Požarevca u Svilajnac, o čemu izveštava kneza svojim dopisom broj 356 od 21. septembra 1832. godine.

Već 2. oktobra isti Sud izveštava kneza dopisom broj 383 o početku rada prve bolnice u Svilajncu:

»No 383. Vaša Svetlost! Milostivejšij Gospodaru!

Vaše visoko počitajemo poslat ona nas Nastavljenije od 27. Sept. 1832. god. pod No. 2738 izpravno primili jesmo, u Smotreniju Novozavedenog Špitalja u Mestu Svilajncu i N. Ćupri: ovo Nastavljenije soderžava u sebi 15. Točki, Kasajuće se dužnosti kako nas, Lekara, bolesnika i služitelja istog Špitalja, Kojesimo Točke točno razumeli, budući da se već bolesnika do 18. Duša savokupilo i nuždnisu Lekovi za iste bolne. ovaj Špitalj Za ovaj red nije preugotovljen sa Medicinama, od vaše Svetlosti postavljeni Lekar po imenu Brišik ima svoji sobstveni Lekova po glasu predloženog Spiska vašej Svetlosti pod No (a) iz kogaće Spiska vaša Svetlost viditi i razumeti dasu ova Sredstva i Lekovi nuždni za isti Špitalj. Također Prilažemo vašej Svetlosti i drugi Spisak od isti Lekara ovog Špitalja izdat pod no (b) koja bi ista Naznačena Sredstva odma za Špitalj nuždna bila. Tako pitamo s Pismom Našim vašu Svetlost, Hoćemoli od istog Lekara Brišika uzeti ove Lekove po konti Apoteke i cene beogradske, kao što on i sam po istoj Ceni daje. Također i ovaj drugi gopomenuti Spisak za Lekove, izkoje ćemo Apoteke za ovaj red uzeti, budu-

di da još velika Apoteka u Mestu Kragujevcu nije u svoje stanje privedena, gdićemo u Napredak po Nalogu vašej Svetlosti lekove za isti Špitalj dobijati: i jesmo vašej Svetlosti

u Svilajncu 2. oktomvr. 1832.

vespokornejšij
Sud N. Cupriske«

Sud nahije ćuprijske izveštava o početku rada bolnice u Svilajncu. Bolnićke prostorije su obezbeđene, lekari i služitelji su došli, prvi bolesnici su već smešteni, ali tek tada se uviđa da lekovi nisu obezbeđeni. U to vreme postojala je samo jedna savremena apoteka u Srbiji, sopstvenost mr Mateje Ivanovića u Beogradu. Doduše, tačka 14. propisa o uređenju bolnica u Požarevcu i Svilajncu predviđa snabdevanje lekovima iz glavne apoteke u Kragujevcu, ali ta druga apoteka u Srbiji biće otvorena tek četiri godine kasnije, meseca novembra 1836. godine, u Kragujevcu. U nedostatku pravih apoteka lekari su nosili svoje priručne apoteke, pa je Sud nahije ćuprijske molio kneza da budu otkupljeni lekovi iz priručne apoteke dr Brišika, a koje je on bio voljan da ustupi po ceni iz beogradske apoteke.

U spisku ponuđenih lekova označenom pod No (a) nabrojana su 63 leka pisana na latinskom, dok je tekst pisan na nemačkom jeziku. Ovaj spisak nosi naziv: »Beleška o lekovima koji se nalaze ovde kod gospodina doktora Brihiga«, a koji u originalu glasi:

»N O T A«

Uiber die hier beyrn Herrn Doctor Brichig befindliche Medicamente, als:

Pulvis Chinae regiae	6 unc.	Lapis Infernalis	1/2 unc.
Sulfas Chine	1 1/2 drach.	Liquor Mercurialis	1/2 lb.
Pulvis rad. Rhei	6 unc.	Sal. amoniacum dep.	3 unc.
— Cremor tart.	2 lb.	— Amarum	7 unc.
— Vitriol. alb.	6 unc.	Spirt Salis amon, Caust.	4 unc.
— Aloe	6 unc.	Tinct. opii	1 1/2 unc.
— Aluminis	3 unc.	— Cinamom.	3 unc.
— Ipecacuane	1 lb.	— Theriac.	No. 1
— Doveri	1 unc.	— Tart. Emet. 2.	unc.et 2 drach.
— Liquiritie	4 unc.	Opii puri	2 drach.
— Cantaridus	1/2 unc.	Radix Rhei chin.	6 unc.
— Jalape	1 1/2 lb.	— Liquiritie	1 lb.
— Cinamom.	1 1/2 unc.	— Graminis	2 lb.
— Cariophille	3 drach.	— Angelica	4 unc.
— Opii	2 drach.	— Saponariae	1 lb.
— Gumi Gutte	3 unc.	— Taraxici	1/2 lb.
— Camphor	2 unc.	— Valeriane	4 unc.
Emplastrum Cantarid.	4 unc.	Herba Malve et flor.	4 lb.
— — perpet	1 1/2 unc.	— Menthe	1 lb.
— Mellilote	1 1/2 unc.	— Absinthi	1/2 lb.
— Diachylon	1/2 lb.	Fol Salvii	1 lb.
Emplast. Oxycroci	1 1/2 unc.	Flor Salmucii	1/2 lb.
— Cicute	4 unc.	— Chamom	2 lb.
Mercur. Sublimat coros.	10 drach.	— Verbasci	2 lb.
— Dulci	3 unc. et 6 drach.	Folior Senne	1 lb.
		Spiciorum pector	1 lb.

— precipit. rubr.	5 unc.	Ol. Therebintin.	4 unc.
Mana Calabrin	2 unc.	Balsam Copaivi	2 unc.
Nitrum Depurat	4 unc.	Ung. Mercur. fort.	2 lb.
Sanguis Draconi	2 drach.		
Zinober	1 unc.		
Flor Sulfuris	4 unc.		
GG Galban	1/2 lb.		
Laxyr Pellin pr 40.X	Kreuzer		

32. Flaschel Essintia vitalis pr l. f. 32 f. C. m.
welcher Essenz bei alle[n] diese[n] vorkommende[n] Krankheiten ohne ausnahme,
die beste wirkung zu leisten vermögen.

1. Medicinisches vollständiges Gewicht mit Waage, Raibschaale, Trichter, Stöpsel,
leere Flaschel und Tügel, enine Wundspritze, in Werth v[on] 6. f. C. m.

Diese abgedachte Medicamente ist gefertigter entschlossen nach der Taxe wie man
solche in der Belegader Apotheke bekom[m]en kan[n] übezulifern um den Wi-
lle[n] Seiner Fürstlichen Durchlaucht zu erfüllen, keine Medicamente bei sich zu
haben.

Svilainiz, den 28-ten September 1832.

G[eor]ge Brüchig«

Nemački tekst na kraju citiranog spiska u prevodu glasi:

». . . 32 flašice Essintia vitalis po 1 for . . . 32 for. konvencionalnog novca, koja
esencija kod svih bolesti koje se pojavljuju bez izuzetka ima najbolje dejstvo.

1. Kompletni medicinski tegovi s vagom, tarionici, levkovi, zapušači, prazne flašice,
lončići, jedna štrcaljka za rane u vrednosti od 6 forinti konvencionalnog novca.

Gore navedene medikamente potpisani je odlučio da ih isporuči po ceni po kojoj
se isti mogu dobiti u beogradskoj apoteci, da ispuni volju kneževske svetlosti i da
nikakve lekove ne zadrži kod sebe«.

Dok su u prvom spisku navedeni lekovi kojima se raspolagalo, u drugom
spisku označenom pod No (b) navedena su 32 leka kojih nije bilo, a
takođe su potrebni za bolničko lečenje, pa se predlaže njihova nabavka
sa strane. Ovaj spisak nosi naziv »Beleška o lekovima koji su potrebni
za ovdašnju bolnicu« i koji u originalu glasi:

»N O T A

Uiber die Medicamente welche für das hiesige Hospital nöthig sind:

GG Arabicum in Pulv	1 lb.	Ext. Gentian rubr.	1 lb.
— Assa hoetide	1 lb.	Spirt Sal. amon. caust.	1 lb.
— Guaiaci	1 lb.	Petroleum	2 lb.
— Myrhi	1/2 lb.	Liq. m. Hoff.	1 lb.
— Resine Jalape	4 unc.	Spirt cc.	1/2 lb.
Sulfur. aurat. antim.	1/2 lb.	Murias Boryte	1/2 lb.
Antim. Crudum	1 lb.	Ung. Kali Jodini	2 lb.
Etiops Antim.	1 lb.	Hb. Bellandone	1/2 lb.
Lig. Guaiaci	3 lb.	— Cicute	3 lb.
Ext. Cicutae	1 lb.	Rad. Squille	2 lb.
— Aconiti	1/2 lb.	Lapis causticus	1/2 lb.
[Ext.] Dulcamar	1 lb.	[Lapis] Divin	1/2 lb.
— Hyosciam	1/2 lb.	— Sapon venet.	1 lb.
		Lichen island.	3 lb.
		Hb. Solani	3 lb.

Rad. Acori calami	5 lb.
Flor Sulfuris	1 lb.
Sacchar. Saturni	1/2 lb.
Rad. Gentian. rubr.	5 lb.
1. grosse gläserne Reibschale	
2. Beinerne medicinische Löffel.	

Na kraju spiska, pored lekova, tražen je još i jedan veliki stakleni tario-nik (rajbšala) i dve rožnate medicinske (apotekarske) kašike.

Primivši pismo s priložena dva spiska lekova, knez je istoga dana odgo-vorio:

»u Požarevcu 2. oktombra 1832.

S pismom vašim od 2. o.m. primio sam i 2 priključena spiska pod *a* i *b*; prvi od le-kova, koi se pri Lekar u Brišiku, kao njegovim sobstvenim nalaze, a drugi od lekova koi su još za tamošnji špitalj potrebni. Što se lekova Brišikovi tiče, primetiti vam imam, da samo one za potrebu špitaljsku uzmete, koi se u priloženom spisku naode, a proči, kao za bolesti one koje su u nastavljenju propisane, da se u špita-lju leču, nepotrebni, neka izostanu pri njegovom pritjažatelju.

Od oni lekova koi se u spisku Lekara Brišika nenahode, a koi se za špitalj kao nužne nabavljati moraju, nabavljacete onda, kad u Kragujevac Apoteka Beograd-ska prispe. Ona će po kratkom vremenu u Kragujevcu biti, kako ja u Topčider prispem, kuda ću ovo dana poći, i po dolasku mom onamo odma učiniti nužno raspoloženija, da se ona iz Beograda krene.

Uz lekove, koi se od pomenutog lekara zakupljuju, uzmite i instrumente propisane u priloženoj Noti.«

Knez se saglasio sa otkupom lekova i instrumenata iz spiska No (a), a za lekove iz spiska No (b) kaže da će se nabavljati iz apoteke beogradske kad ova u Kragujevac prispe. Premda je knez obećao da će odmah po svom dolasku u Topčider preseliti u Kragujevac, nije nam poznato na koju je apoteku mislio. Kragujevac je dobio diplomiranog apotekara tek nakon 3 godine, a državnu apoteku posle 4 godine.

Značaj ova dva prikazana spiska lekova, prvog sa 63 leka i drugog sa 32, ogroman je, jer nam prikazuju kompletnu materiju mediku koja je pri-menjivana u bolnicama kneževine Srbije u 1832. godini.

Izvori i literatura

1. Arhiv Srbije u Beogradu, Fond Kneževa kancelarija: Premeštaj bolnice iz Poža-revca u Veliko Gradište, KK XXI, 1317; — 2. Isto: Lekar Gligorije Ribakov izve-štava o preseljenju bolnice, KK XXI, 1322; — 3. Isto: Knez odobrava da se uz đurđevski porez razreže 60 para prireza špitaljskog, KK XXI, 1365; — 4. Isto: Završena nova bolnica u Požarevcu, KK XXI, 1426; — 5. Isto: Oficiri garde se žale na postupak dr Đorđa Pantelića, KK XXI, 1469; — 6. Isto: Sud N. Cuprij-žale na postupak dr Đorđa Pantelića, KK XXI, 1469; — 7. Isto: Milosav Zdravković Knezu, KK XXXI, 634; — 8. Isto: Nabavka lekova za bolnicu u Svilajncu iz 1832. godine. Arhiv za istoriju zdravstvene kulture Srbije, Beograd, 1871, sveska 1 (129—136); — 9. Marja-nović: V. Propis o bolnicama u Požarevcu i Svilajncu iz 1832. godine. Arhiv za istoriju zdravstvene kulture Srbije, Beograd, 1871, sveska 1 (129—136); — 10. I s-ti: Farmacija u Požarevcu u XIX veku. Požarevac, 1967; — 11. Isti: Farmacija u Srbiji u XIX veku. Beograd, 1970; — 12. Tucakov J.: Farmakognozija. Beograd,

1964; — 13. Marković R.: Vojska i naoružanje Srbije Kneza Miloša. SAN, Beo-grad, 1967; — 14. Mihailović V.: Iz istorije saniteta u obnovljenoj Srbiji od 1804—1860. SAN, Beograd, 1951 (601); — 15. Đorđević V.: Istorija srpskog voj-nog saniteta. I knjiga, Beograd, 1879; — 16. Kratki sastav farmakopeje za Srbiju. Beograd, 1865; — 17. Pharmacopea Serbica. Beograd, 1881; — 18. Elenchus Medica-mentorium, praeter Taxam Pharmacorum Anni 1829, pretio inde a 1—ma Novembris a.c. 1831. usque ultiores ordinationes, auctorum et deminatorum. Budapest; — 19. Pharmacopoea Austriaca. Wien, 1855; — 20. Österreichische Militär—Pharmako-poe, Wien, 1859.

MATERIA MEDICA OF THE FIRST HOSPITALS IN POZAREVAC AND SVILAJNAC FROM 1832

Dragan STUPAR

At the time of foundation of the first hospitals in Požarevac and Svilajnac in 1832, the principality of Serbia there were only temporary civil hospitals — in Belgrade and Šabac, and one modern pharmacy in Belgrade.

Duke Miloš had permitted the introduction of an additional hospital tax according to the suggestion of some official people and of the Court of Požarevac Nahija. The tax was used for the construction of the new and the enlargement of the al-ready existed hospital area.

The regulation was passed on the introduction of a new system in the newly fo-unded hospitals in Požarevac and Svilajnac in order to regulate the economic sta-tus of the hospitals, medical and paramedical personnel, treatment, supplying, etc. Doctor Gligorije Ribakov was appointed in the hospital in Požarevac, and two doctors — Dr. Đorđe Novaković and Dr. Brüchig were appointed in the hospital of Svilajnac.

Shortly afterwards, the hospitals began with their work and received the first patients for treatment. Suddenly, the question had been raised how to provide medicaments for those hospitals. The main hospital in Kragujevac, which, accord-ing to the Foundation Law of those hospitals, was obliged to give drugs was not yet organized. Dr. Brüchig had offered to give his own reference pharmacy with 63 drugs and necessary medical equipment (the list designated with »a«) at the sa-me price as in Belgrade's pharmacy. Since for the normal hospital treatment some other medicaments were also necessary, Dr. Brüchig suggested purchasing of 32 additional drugs (the list designated with »b«) with some pharmaceutical supplies.

These two lists and other material saved in the Archive of Serbia are of priceless value. They showed us the complete materia medica applied in the hospitals of the principality of Serbia in 1832.